

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת עירובין

פרשת אמור דפים מד ~ נ

דרך ישרה תמצית הדף

סדרה מה

*מלחמה בשבת. *סמוך לעיר וישן. *שביתה בגשם.

- א. דיני מלחמה בשבת 1. במשנה אמרינן חוזרין למקומן, להו"א קשיא איך חוזרין טפי מאלפים אמה, ותירץ דלהציל שאני. 2. הבא להציל אמרינן דיש לו רק אלפים, ותני דאתי למימר שחוזרין בכלי זין, או שאם ישראל ניצחו יש להם רק אלפים. 3. נכרים שצרו על ערי ישראל, בעסקי ממון לא מחללין שבת, אבל על עסקי נפשות או עיר הסמוכה לספר כגון קעילה ונהרדעא מחללין.
- ב. מי שהיה סמוך לעיר בכניסת השבת ולא התכון לשבות בעיר 1. לר"מ יש לו אלפים אמה רק ממקומו ולא מהעיר. 2. לרבי יהודה יכנס לכל העיר, ומייתי מעשה דר"ט דנכנס לבימ"ד כשנודע לו שהוא בתוך התחום, ור"מ דחי דלמא בלבו היתה או שביהמ"ד היה בתוך אלפים למקומו.
- ג. מי שישן בכניסת השבת יש לו רק ד"א ולר"י בן נורי אלפים, ובעי האם משום דחפצי הפקר קונין שביתה וא"כ ה"ה כלים, או ישן קונה באדם היות וניעור קונה. ומייתי גשמים שירדו מעיו"ט יש להם אלפים 1. ש"מ דחפצי הפקר קונים שביתה, וע"כ אתי כריב"נ. 2. בעי למימר דאיירי בסמוכין לעיר ודעתן עליהו, ודחי א"כ לימא כרגלי אותה העיר. 3. למסקנא ע"כ איכא מ"ד דחפצי הפקר קונים שביתה, דאיכא סתירה בבור של שבטים האם המים כרגלי הממלא או אלפים אמה.
- ד. שביתה במי גשמים שירדו ביו"ט 1. לא קני שביתה באוקינוס, להו"א דווקא בנתקשרו העבים מעיו"ט ויש בהם סימנא, ולמסקנא משום דהוי ספק דדבריהם או כיון שניידי. 2. ליכא שביתה בעבים, להו"א משום דאין תחומין למעלה מי, ולמסקנא משום דמינד ניידי.

סדרה מו

*הלכתא בעירוב. *מקום רבים. *הלכתא.

- א. אמרינן הלכתא כר"י בן נורי דקאמר חפצי הפקר קונין שביתה וכן הלכה כדברי המיקל בעירוב, ואיצטריך לאשמועינן תרוייהו 1. אף דהוי יחיד במקום רבים, ובכלים ריב"נ מחמיר קמ"ל הלכתא כדברי המיקל. 2. קמ"ל הלכתא כריב"נ אף דאיירי בעירובי תחומין, וכדאשכחן דשיכא זכין רק בעירובי חצירות ולא בתחומין. 3. קמ"ל הלכתא כדברי המיקל לא רק בשיירי עירוב אלא אף בתחילתו.
- ב. היכן מצינו בדרבנן חילוק בין יחיד במקום רבים לבין יחיד במקום יחיד 1. בנדה דיה שעתה הוי דרבנן, ורק בשעת הדחק עבדינן כר"א. 2. בשמועה רחוקה באבילות עבדינן כר"ע רק משום שהלכה כדברי

המיקל בעירוב, אבל בעלמא לא אמרינן כן אף בדרבנן כיון דהוי יחיד במקום רבים.

- ג. כמאן פסקינן 1. כר"ע מחבירו. 2. כרבי מחבירו. 3. כרבי יוסי אף מחבירו, ואמרינן לקמן דף נא דנימוקו עמו, ופליגי בהני אי נאמר הלכה, נראין, או מטיין. 4. הלכה כר' יוסי, לגבי ר"מ רבי יהודה ור"ש. 5. ר"מ ורבי יהודה הלכה כר"י, ר"מ ור"ש תיקו. 6. לקמן, הלכה כרבי יוחנן לגבי שמואל.

סדרה מז

*ליתנהו כללי. *שביתה בגוי. *הלכתא בעירוב. *מקום רבים. *הלכתא.

- א. מ"ט א"ר משרשיא דליתנהו להני כללי 1. פסקינן כר"ש לגבי רבי יהודה בשלש חצירות הפתוחות זו לזו, ודחי דהיכא דאתמר אתמר והכלל נאמר בסתמא. 2. עיר של רבים ונעשית של יחיד לר"י עושין לה שיוור כעיר חדשה שביהודה ופסקינן כר"ש דאמר שלש חצירות של שני בתים, ודחי כנ"ל. 3. המניח ביתו והלך לשבות בעיר אחרת, כנ"ל. 4. בדין עירוב ברגליו רב הוצרך לומר שהלכה כר"י אף דר"מ פליג עליה, ודחי דלמא רק לרב לית ליה הני כללי. 5. הוצרך לפסוק כרבי יוסי לגבי המתנת ג' חדשים, ודחי דאיצטריך לאפוקי מר"מ בגזירותיו. 6. הוצרך לפסוק כרבי יוסי שמתיר לכהן לצאת ללמוד בחו"ל, ודחי דאיצטריך משום שהמחלוקת בברייתא, ולמסקנא מפרשינן דקאמר דהני כללי אינם לכו"ע שהרי לרב לית ליה להני כללי.

- ב. שביתה בחפצי נכרי 1. לל"ק קונים שביתה לר"י בן נורי כיון שיש להו בעלים ולרבנן אין קונים, ונכרי שהביא פירות מחוץ לתחום לא יזיזם ממקומן וש"מ יש שביתה בנכרי, ודחינן לעולם אתי כריב"נ ולא יזיזם דגזרינן אטו בעלים ישראל. 2. לל"ב גם לרבנן קונין שביתה, דאף הם גזרי אטו בעלים ישראל.

- ג. אמרינן חרם שבין שתי תחומי שבת צריך מחיצת ברזל להפסיקו, ומ"ט מחייך עלה ר"י בר חנינא 1. דסבר לקולא כרבנן ולא מחמיר כר"י בן נורי, ונדחה. 2. נהרות המושבין הרי הם כרגלי כל אדם, ודחי דלמא ה"מ במכונסין. 3. כיון שעייילי בהו מיא, ודחי דלמא קאמר צריך ואין לו תקנה. 4. למסקנא משום דהקילו במים לגבי מחיצה תלויה.

סדרה מח

*ד"א ליוצא. *ג' חצירות. *חצר בין מבואות.

- א. היוצא חוץ לתחום יש לו ארבע אמות, והדינים 1. הדיעות, לר"א הוא באמצען, לר"מ אית ליה שמונה אמות להלך ולטלטל רק ארבע אמות, ולרבי יהודה יש לו ארבע אמות לאחד מהכיוונים שיבחר. 2. מנין לארבע אמות, שבו איש תחתיו הוי גופו ג' אמות, ואמה לפישוט ידים או ליטול חפץ, ואיכא בנייהו ארבע אמות מצומצמות. 3. בעי כיצד מודדין, אם באמה בינונית קשיא מעוג, ואי באמה דידיה א"כ ליתני גבי הדברים שנמדדים לפי גודלו של האדם, ולמסקנא לעולם בדידיה ולא נשנה שם משום דלא פסיקא ליה דאיכא ננס בידיו ולא בגופו.

- ב. שלש חצירות הפתוחות זו לזו ועירבה הפנימית עם שתים החיצונות, לרבנן לא מהני דגזרו מכיון דאוושי דירין ולר"ש מהני. והטעם ששתי החיצונות אסורות זו עם זו 1. לרב יהודה איירי שהאמצעית נתנה את העירוב בשתי החיצונות, ומקשינן שתעשה שליחותיהו בעירוב השני, ודחי דגילו דעתם דלא ניחא להו. 2. לרב ששת אף שהחיצונות נתנו את עירובן באמצעית לא מהני כיון שנתנוהו בשני כלים, ואתי כב"ש שמצריכים כלי אחד ואף כב"ה דמצריכים שיהא בבית אחד. ומקשינן שיאסרו על הפנימית וכדין חמשה ששכח אחד מהם לערב, ודחי דלא אמרו דירין להחמיר.

- ג. הדין בשלש חצירות 1. לרב דעת רבי שמעון שכולם מותרות, ודעת חכמים שאין שתי רשויות משתמשות באחת. 2. לשמואל דעת רבנן שכולן אסורות.

- ד. חצר שבין שתי מבואות 1. עירבה עם שניהן אסורה עליהם. 2. לא עירבה אוסרת על שניהן. 3. היתה רגילה באחת מהן, אוסרת רק אותה בלבד. 4. עירבה עם אחת מהן השניה מותרת ואפילו שעירבה עם

שאינה רגילה. 5. עירבה הרגילה בפ"ע דוחין אותה לאינה רגילה, דכופין על מדת סדום.

ש"דף מט

*חלות עירוב. *דירה וקנין. *חשכה בדרך.

א. דברי שמואל בחלות העירוב 1. המקפיד שלא יאכל עירובו, לשמואל אינו עירוב ולרבי חנינא הוא עירוב ונקרא ציקן. 2. החולק את עירובו אינו עירוב אף לב"ה, דב"ה שרו לתת בשני כלים דוקא בנתמלא הכלי ואייתר, וקמ"ל אף שאינו מקפיד. 3. בית שמניחין בו את העירוב א"צ ליתן פת, להו"א מצטרף מה שבסל לכלי של העירוב, ולמסקנא א"צ כלל שתהא פת בבית דנחשב שכולם מתגוררים בבית זה.

ב. חלות העירוב משום דירה או קנין וא"א בפרוטה שמא יטעו, ואיכא בינייהו 1. לקנות בסודר, דמהני למ"ד קנין. 2. פחות משו"פ דלא מהני למ"ד קנין. 3. קטן דלא מהני למ"ד קנין, ואחד שמוליד עירוב עבור חמשה מהני מכיון שעושה את שליחותם.

ג. מי שבא בדרך וחשכה לו 1. ראה אילן ואמר ששביתנו תהא תחתיו לא אמר כלום. 2. שביתתי בעיקרו, מהלך עם עיקרו אלפים ומעיקרו עוד אלפים, ודווקא אם יכול עד שתחשך לל"ק לרוץ לעיקרו של האילן ול"ב עד ביתו. 3. אמר שביתתי במקומי יש לו ממקומו אלפים אמה לכל רוח, לרבנן עגולות שנא' בהם פיאות ולר"ח בן אנטיגנוס עגולות דממעט שנא' זה יהיה, וה"נ בהעברת ארבע אמות ברה"ר. 4. היו שנים ורק אחד מהם מכיר, יכול למסור את שביתתו למכיר.

ש"דף נ

*שביתתי תחתיו. *כל שאינו בזא"ז.

א. אמר שביתתי תחתיו לא אמר כלום, ומפרשינן 1. לרב גם עד תחתית האילן אסור לילך ויש לו רק ארבע אמות, וטעמיה כיון דלא מסיים אתריה או כל שאינו בזא"ז אף בב"א אינו, ואף דתניא כוותיה דשמואל מיהו רב תנא ופליג. 2. לשמואל יכול ללכת עד האילן ורק תחתיתו נעשה לו חמר גמל, והא דתניא כוותיה דרב שלא יזוז מקומו זהו באילן שצידו השני אחרי אלפים אמה ולכן אסור לזוז אם לא סיים במדויק את מקומו.

ב. כל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת אינו, והשמועות 1. מרבה במעשרות תיקן את הפירות, ודחי משום דאיתא לחצאין. 2. מעשר בהמה שיצאו שנים בעשירי וקראן עשירי חל על אחד מהן, ודחי דבטעות איתיה בזה אחר זה. 3. השוחט קרבן תודה על שמונים חלות פליגי אי נתקדשו, ודחי דלכו"ע אם הקדיש ארבעים מתוכם קדשי ואם נתכון להקדיש שמונים לא קדשי, ופליגי בסתמא האם מכון לאחריות ואז קדשי ארבעים או שמכון לקרבן גדול ואז לא חל כלל.

שאלות לחזרה ושינון

ש"דף מד

- א. הסתירה בהעמדת אדם לדופן בשבת, והתירוצים (3)
- ב. הבלעת תחומין (3)
- ש"דף מה
- א. דיני מלחמה בשבת (3)
- ב. מי שהיה סמוך לעיר בע"ש ולא התכון לשבות בעיר (2)
- ג. האיבעיא מ"ט דר"י בן נורי בישן מע"ש והראיה מגשמים (3)
- ד. שביתה במי גשמים שירדו ביו"ט (2)
- ש"דף מו
- א. הלכתא כר"י בן נורי וכדברי המיקל בעירוב, ומאי צריכי
- ב. היכן מצינו בדרבנן חילוק ביחיד במקום רבים או יחיד
- (3)
- ג. פסיקת ההלכה במחלוקת (6)
- ש"דף מז
- א. מ"ט אמרינן דליתנהו להני כללי דהלכתא (6)
- ב. דיני שביתה בחפצי נכרי וכמאן (2)
- ג. דין חרם בין תחומי שבת, ואמאי מחייכי עלה (4)
- ש"דף מח
- א. היוצא חוץ לתחום יש לו ארבע אמות, והדינים (3)
- ב. המחלוקת בשלש חצירות, והטעם לאסור את החיצונות (2)

ג. דיני מי שבא בדרך וחשכה לו (4)
א דף נ

א. מזהו אמר שביתתי תחתיו לא אמר כלום, ומ"ט (2)
ב. השמועות בדין כל שאינו בוא"ז אפילו בבת אחת אינו (3)

ג. הדין בשלש הצירות (2)
ד. דין חצר שבין שתי מבואות (5)
א דף מט

א. דברי שמואל בחלות העירוב (3)
ב. המח' בטעם חלות העירוב, ומאי בנייהו (3)

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות

חולין

בכורות עם הקדמות ומושגים

ערכין-תמורה

כריתות-מעילה

נדה

וכן הלאה, כסדר ה'דף היומיי'

בבא קמא

בבא מציעא

בבא בתרא א-ב

סנהדרין א-ב עם "יש סדר
לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

מכות שבועות

עבודה זרה הוריות עם
מחודדין בפ"ד

זבחים

ברכות עם מחודדין בפ"ד.

שבת מהדורה חדשה.

עירובין

סוכה

מגילה-פורים עם מדרש,
תוספתא, ותמצית מוזרין לרמ"א

גיטין

קידושין עם תורתך שעשועי,
סימני הדף, ותוספתא

ניתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי
כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע- על תרי"ג
מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתיים לתורה- לוחות ללימוד יומי
לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל- סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חודים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה
בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד- שיחות
באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון
רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי זון ישוה- כיצד ללמוד
לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים- סדר קדשים,
ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~29~

המערכת

